

Rapport

Projectnummer: 51008867
Referentienummer: NL22-648800269-19192
Datum: 15-03-2022

Archeologisch bureauonderzoek De Heul te Vinkeveen, gemeente De Ronde Venen

Bureauonderzoek

SWECO ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 2536

Concept 1.0

Versie	Status	Datum
C1	Concept voor beoordeling bevoegde overheid	07-03-2022
D1	Definitief na goedkeuring bevoegde overheid	xx-xx-2022

Verantwoording

Titel	Archeologisch bureauonderzoek De Heul te Vinkeveen, gemeente De Ronde Venen
Subtitel	Bureauonderzoek
	Sweco Archeologische Rapporten 2536
ISSN-nummer	2468-4813
projectnummer	51008867
Referentienummer	NL22-648800269-19192
Revisie	C1
Datum	15-03-2022

Auteur(s)	Fred van Keulen KNA-archeoloog actornummer 29752204
E-mailadres	fred.vankeulen@sweco.nl

Gecontroleerd door	Jan Jaap Hekman senior KNA-archeoloog (actornummer 64229705)
--------------------	---

Paraaf gecontroleerd



Goedgekeurd door	Jeroen van Rooij MA Teammanager
------------------	------------------------------------

Paraaf goedgekeurd



Sweco voert archeologisch onderzoek uit onder procescertificaat SIKB BRL 4000 'Archeologie' (versie 4.1) en de protocollen 4001, 4002, 4003 en 4004. De archeologische werkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm van de Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1).

Administratieve gegevens

Uitvoerder	Sweco Nederland B.V.
Provincie	Utrecht
Gemeente	De Ronde Venen
Plaats	Vinkeveen
Toponiem	De Heul
Kadastrale gegevens	Gemeente De Ronde Venen, Vinkeveen, sectie G, nummers: 19, 467, 521, 567, 578 en 579
Centrum-coördinaat	x: 124340.64 / y: 469458.69
Digitale kaart onderzoeksgebied	Zie bijlage 1
Opdrachtgever	Maatschap voor Ruimtelijke Ordening
Onderzoekskader	Omgevingsvergunning
Archis Zaakidentificatie	5179265100
Oppervlakte plangebied	45.327,6 m ²
Archeoregio	Hollands veen- en kleigebied
Bevoegde overheid	Gemeente De Ronde Venen
Projectmedewerker(s)	Fred van Keulen, KNA-Archeoloog, actornummer: 29752204
Periode van uitvoering	Maart 2022
Beheer en plaats van documentatie	Sweco Nederland BV, vestiging De Bilt

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding van het onderzoek	7
1.2 Kader onderzoek	7
1.3 Uitvoering onderzoek.....	8
1.4 Doelstelling en vraagstelling	8
2 Bureauonderzoek	10
2.1 Afbakening plangebied, huidig gebruik en toekomstig gebruik	10
2.1.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	10
2.1.2 Huidig gebruik van het plangebied	10
2.1.3 Toekomstig gebruik van het plangebied	10
2.2 Aardwetenschappelijke situatie	10
2.3 Archeologische waarden	11
2.3.1 Overheidsbeleid	11
2.3.2 Archeologische Monumenten.....	13
2.3.3 Archeologische vondstlocaties.....	13
2.3.4 Archeologische onderzoeksmeldingen	13
2.3.5 Samenvatting archeologische waarden	18
2.4 Historische situatie.....	18
2.4.1 Cultuurhistorische Waarden.....	19
2.4.2 Oude kaarten	19
2.4.3 Militair-historische gegevens.....	21
2.5 Ondergrondse bouwhistorische waarden en mogelijke verstoringen.....	21
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	22
4 Conclusie en advies	24
4.1 Beantwoording onderzoeksvragen	24
4.2 Conclusie	24
4.3 Advies	25
Literatuurlijst en gebruikte bronnen.....	26
4.4 Literatuur	26
4.5 Internet bronnen	26

- Bijlage 1. Locatie van het plangebied
- Bijlage 2. Geomorfologische kaart
- Bijlage 3. Bodemkaart
- Bijlage 4. Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Bijlage 5. Bekende archeologische gegevens

Samenvatting

In opdracht van Maatschap voor Ruimtelijke Ordening heeft Sweco Nederland B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar de locatie De Heul te Vinkeveen gemeente De Ronde Venen. De aanleiding voor dit onderzoek is het aanleggen van een 'omleiding' van een watergang in Vinkeveen. Deze 'omleiding' zal 10-12 meter breed worden met deels natuurvriendelijke oevers en een aanlegsteiger. Daarnaast worden er in het gebied 4 nieuwe woningen gerealiseerd.

De gemeente De Ronde Venen heeft in de vigerende bestemmingsplannen het archeologisch beleid vastgesteld (Bestemmingsplan Kom Vinkeveen, 12-02-2014, Bestemmingsplan Buitengebied-West, 21-02-2019; Bestemmingsplan 1^e herziening Lintbebouwing Vinkeveen 2003, 15-06-2009). Hieruit blijkt dat op verschillende delen van het plangebied een *waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 2b* en *waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem 6* ligt. Voor de waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 2b is voor werkzaamheden met een oppervlakte van meer dan 100 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv archeologisch onderzoek verplicht. Voor de waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 6 is voor werkzaamheden met een oppervlakte van meer dan 10.000 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv archeologisch onderzoek verplicht.

De bovengenoemde vrijstellingsgrenzen worden door de werkzaamheden in het plangebied overschreden. Conform het bestemmingsplan is archeologisch onderzoek nodig.

Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek geldt voor het plangebied een verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw). Archeologische waarden die daarbij in het plangebied te verwachten zijn bestaan uit sporen van bewoning, ontginningswerkzaamheden en agrarisch gebruik. Resten gerelateerd aan bewoning kunnen bestaan uit huisplaatsen; ophogingslagen; paalkuilen; stenen of houten funderingen of muurwerk; afval- of waterkuilen; of vondstmateriaal bestaande uit metaal, glas, (natuur)steen, keramiek, of organisch materiaal zoals leer, dierlijk bot, hoorn, of hout.

Alle archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw) worden dicht onder het maaiveld verwacht. Uit andere onderzoeken is gebleken dat mogelijk archeologische resten in de vorm van oude funderingen of muurresten zich voordoen op een diepte van 0,5 m -mv.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek adviseert Sweco Nederland in het plangebied een inventariserend veldonderzoek uit te voeren in de vorm van een verkennend booronderzoek. Geadviseerd wordt om 50 boringen te zetten in het plangebied tot een diepte van 1,5 m -mv. Doel van het verkennend booronderzoek is de bodemopbouw te beschrijven en de mate van gaafheid daarvan zodat er een goed beeld van eventuele verstoringen. Geadviseerd wordt ter plaatse van het AMK-terrein boringen in een dichter grid van 20x25m uit te voeren om eventueel aanwezige archeologische resten en/of zones te karteren.

Tabel 1.1 *Overzicht van archeologische perioden¹*

Periode	Tijd		
Laat-Paleolithicum (Oude Steentijd)		to	9.000
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9.000 v.Chr.	-	4.900
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5.325 v.Chr.	-	1.900
Bronstijd	1.900 v.Chr.	-	800 v.Chr.
IJzertijd	800 v.Chr.	-	12 v.Chr.
Romeinse Tijd	12 v.Chr.	-	450 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1.050
Late Middeleeuwen	1.050	-	1.500
Nieuwe Tijd	1.500	-	heden

Tabel 1.2 *Indeling van het Kwartair*

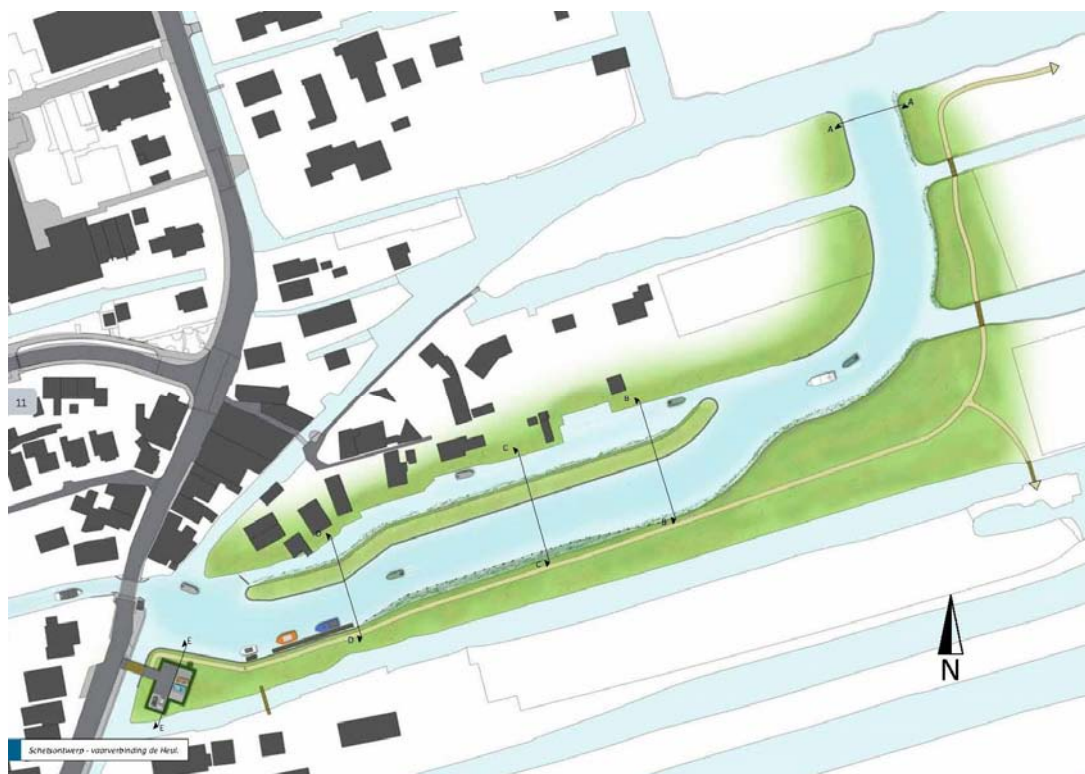
Chronostratigrafie			Jaren geleden			
Kwartair	Holoceen	Subatlanticum	3.000	-	heden	
		Subboreaal	5.000	-	3.000	
		Atlanticum	8.000	-	5.000	
		Boreaal	9.000	-	8.000	
		Preboreaal	10.000	-	9.000	
	Pleistoceen	Laat		130.000	-	10.000
			Weichselien (ijstijd)	120.000	-	10.000
			Eemien	130.000	-	120.000
		Midden		800.000	-	130.000
			Saalien (ijstijd)	200.000	-	130.000
			Elsterien (ijstijd)	400.000	-	315.000
		Vroeg		2.400.00	-	800.000
				0		

¹ Bron: Archeologisch Basis Register 1992.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In opdracht van Maatschap voor Ruimtelijke Ordening heeft Sweco Nederland B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar de locatie De Heul te Vinkeveen gemeente De Ronde Venen. De aanleiding voor dit onderzoek is het aanleggen van een 'omleiding' van een watergang in Vinkeveen. Deze 'omleiding' zal 10-12 meter breed worden met deels natuurvriendelijke oevers en een aanlegsteiger (Afbeelding 1). Daarnaast worden er in het gebied 4 nieuwe woningen gerealiseerd.



Afbeelding 1: Schets ontwerp voor de 'omleiding' van de watergang.

1.2 Kader onderzoek

De gemeente De Ronde Venen heeft in de vigerende bestemmingsplannen het archeologisch beleid vastgesteld (Bestemmingsplan Kom Vinkeveen, 12-02-2014, Bestemmingsplan Buitengebied-West, 21-02-2019; Bestemmingsplan 1^e herziening Lintbebouwing Vinkeveen 2003, 15-06-2009).² Hieruit blijkt dat op verschillende delen van het plangebied een dubbelbestemming waarde – archeologie 1, waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 2b en waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem 6 ligt .

² www.ruimtelijkeplannen.nl

Dubbelbestemming	Vrijstellingsgrenzen
Bestemmingsplan Kom Vinkeveen	
Waarde – Archeologie 1	50 m ² en dieper dan 0,30 m onder maaiveld
Bestemmingsplan Buitengebied-West	
Waarde – Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied Landbodem Categorie 2b	100 m ² en dieper dan 0,30 m onder maaiveld
Waarde – Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied Landbodem Categorie 6	10.000 m ² en dieper dan 0,30 m onder maaiveld

De bovenstaande vrijstellingsgrenzen worden door de voorgenomen ontwikkeling in het plangebied overschreden (zie paragraaf 2.1.3). Conform het de planregels is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Verdere toepassing van het vigerende overheidsbeleid met betrekking tot archeologie staat beschreven in paragraaf 2.3.1.

1.3 Uitvoering onderzoek

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform SIKB BRL 4000 protocol 4002 en bestaat uit elf processtappen:

1. afbakenen plan- en onderzoeksgebied; vaststellen consequenties toekomstig gebruik (LS01);
2. aanmelden onderzoek bij Archis;
3. vermelden (en toepassen) overheidsbeleid (LS01);
4. beschrijven huidig gebruik (LS02);
5. beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03);
6. beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden ondergrond (LS02, LS03, LS04);
7. beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke kenmerken (LS04);
8. opstellen gespecificeerde verwachting en formuleren onderzoeksstrategie (LS05);
9. opstellen standaardrapport bureauonderzoek (LS06);
10. aanleveren standaardrapport - afmelden onderzoek in Archis;
11. aanleveren digitale gegevens bij e-depot (DS05).

Processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan de gespecificeerde verwachting (stap 8) wordt opgesteld. Deze stappen worden behandeld in paragraaf 1.1 en hoofdstuk 2. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. Processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het openbaar maken van het bureauonderzoek voor derden bij onder meer Archis en het e-Depot.

Bij de uitvoering van het onderzoek is niet afgeweken van de BRL.

1.4 Doelstelling en vraagstelling

De bodemingrepen die gepaard gaan met de geplande werkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem verstoren en/of vernietigen.³ Doel van het onderzoek is een risicoanalyse van de gevolgen van de voorgenomen maatregelen en bodemingrepen op het behoud in situ van (mogelijk) aanwezige archeologische waarden.

³ Een verstoring van archeologische waarden betekent dat deze waarden (deels) in situ aanwezig blijven, maar dat de conditie en conservering ervan verslechterd en daarmee de informatiewaarde. Vernietigen betekent dat de archeologische waarden verdwijnen.

Derhalve dienen voorafgaand aan die werkzaamheden de archeologische waarden binnen het plangebied in kaart te worden gebracht.

De vraagstelling voor het onderzoek is: welke archeologische waarden zijn in het plangebied (mogelijk) aanwezig of kunnen worden verwacht?

Op basis van de vraagstelling zijn onderzoeksvragen geformuleerd die kunnen bijdragen aan de beantwoording van de doel- en vraagstelling:

- Welke archeologische waarden zijn in het plangebied aanwezig of kunnen aanwezig zijn? Op welke diepte t.o.v. maaiveld kunnen deze worden verwacht en op welke wijze lopen deze verwachte waarden een risico op verstoring/vernietiging door de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden?
- Is het plangebied voldoende onderzocht. Zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek wordt geadviseerd?

2 Bureauonderzoek

2.1 Afbakening plangebied, huidig gebruik en toekomstig gebruik

2.1.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied

Het plangebied ligt aan de Geuzensloot te Vinkenveen. De exacte locatie van het plangebied wordt weergegeven in bijlage 1. Het plangebied heeft een oppervlakte van 45.327,6 m². Het onderzoeksgebied betreft een straal van 200 m hieromheen. Binnen deze straal kunnen voldoende landschappelijke, archeologische en historische data verzameld worden om tot een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied te komen.

2.1.2 Huidig gebruik van het plangebied

Het gebied bestaat uit gronden met een agrarische en glastuinbouw-functie. Restanten van oude kassen zijn te vinden in delen van het plangebied. In 2008 is er een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar de Achter Herenweg 30A te Vinkeveen.⁴ Hieruit blijkt dat er lichte, matige en/of sterke verhogingen aan zware metalen en PAK zijn gevonden. De dikte van de aangetroffen laag varieert van 0,2 tot 0,6 m. De hoogte van de gemeten waarden met name die van lood in de bovengrond als gevolg van toemaakdek impliceren potentiële risico's. Bij een herinrichting van de locatie dient daar dan ook rekening mee te worden gehouden.

De Klic-gegevens zijn nog niet bekend bij het schrijven van dit onderzoek.

2.1.3 Toekomstig gebruik van het plangebied

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het aanleggen van een 'omleiding' van de watergang. Deze 'omleiding' zal 10-12 meter breed worden met deels natuurvriendelijke oevers en een aanlegsteiger. Daarnaast worden er in het gebied 4 nieuwe woningen gerealiseerd.

2.2 Aardwetenschappelijke situatie

Om de landschapsgenese in beeld te brengen is gebruik gemaakt van bodemkaarten en geologische en geomorfologische kaarten. Met behulp hiervan worden de bodem en het landschap beschreven. Onderdeel van deze studie vormt een analyse van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).

Tabel 2.1 Aardwetenschappelijke informatie

Bron	Informatie
Geologie	Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket op Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Ontgonnen veenvlakte (M81) (bijlage 2)
Bodemkunde	Koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen (hVc) (bijlage 3)
AHN	Ca. 1,9 m -NAP (bijlage 4)

Het plangebied bevindt zich in het Hollands veen- en kleigebied. Tijdens de laatste ijstijd (Weichselien) heerste er een koud en droog toendraklimaat in Nederland. Stuwwallen erodeerden en vlakten af door smeltwater dat vanwege de permanent bevroren grond niet in de bodem kon zakken en afstroomde naar lager gelegen gebieden. Poolwinden zorgden ervoor dat zand en stof over het land waaiden en als dikke laag dekzand werden afgezet.

⁴ Grondslag, rapportnummer 13164

Deze afzettingen behoren tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Bortel en liggen op een diepte van ongeveer -8,1 meter NAP.

Rond 2200 v.Chr., gedurende het Laat-Neolithicum, werd het gebied echter afgesneden van directe zee-invoel door het aaneensluiten van de Hollandse strandwallen. Hierdoor ontstond opnieuw een laagveenmoeras, wat zich tot in de Romeinse Tijd of Vroege Middeleeuwen bleef uitbreiden; gedurende deze periode zal dit gebied dus geen aantrekkelijke woonlocatie hebben gevormd. Het veen behorende aan dit pakket wordt het Hollandveen genoemd, wat een onderdeel vormt van de Formatie van Nieuwkoop. Dit laagpakket ligt ter plaatse van het plangebied boven op het Laagpakket van Wierden en is 6-7 m dik.⁵

Het plangebied bevindt zich in een veengebied; de geomorfologische kaart geeft aan dat het plangebied bevindt op een ontgonnen veenvlakte (zie bijlage 2). De bodemkaart geeft daarnaast aan dat de bodem bestaat uit koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen (zie bijlage 3). Het Algemeen Hoogtebestand Nederland toont de lage ligging van het gebied: het maaiveld in het plangebied bevindt zich grotendeels op ca. 1,9 m -NAP (zie bijlage 4).

2.3 Archeologische waarden

Om de reeds bekende archeologische waarden in beeld te krijgen, zijn diverse bronnen geraadpleegd, zoals de Archeologische Monumentenkaart, Archis 3 en de archeologische verwachtingskaart van het betreffende gebied.^{6 7 8}

2.3.1 Overheidsbeleid

De gemeente De Ronde Venen heeft in de vigerende bestemmingsplannen het archeologisch beleid vastgesteld (Bestemmingsplan Kom Vinkeveen, 12-02-2014, Bestemmingsplan Buitengebied-West, 21-02-2019; Bestemmingsplan 1^e herziening Lintbebouwing Vinkeveen 2003, 15-06-2009). Hieruit blijkt dat op verschillende delen van het plangebied een dubbelbestemming waarde – archeologie 1, waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 2b en waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem 6 ligt. Voor de zone waarde – archeologie 1 is voor werkzaamheden met een oppervlakte van meer dan 50 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv archeologisch onderzoek verplicht. Voor de waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 2b is voor werkzaamheden met een oppervlakte van meer dan 100 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv archeologisch onderzoek verplicht. Voor de waarde – archeologisch waardevol verwachtingsgebied landbodem categorie 6 is voor werkzaamheden met een oppervlakte van meer dan 10.000 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv archeologisch onderzoek verplicht.

De gemeente De Ronde Venen heeft in 2017 een herziening op archeologische beleidskaart ingevoerd (Afbeelding 2).⁹ Volgens deze archeologische beleidskaart ligt het plangebied in twee verwachtingswaarden: categorie 2b en categorie 6. Categorie 2b heeft een vrijstellingsgrens van 100 m² en bij een diepte van 0,3 m -mv. Categorie 6 heeft een vrijstellingsgrens van 10.000 m² en een maximale diepte van meer dan 0,30 m -mv. Deze vrijstellingsgrenzen komen overeen met de vigerende bestemmingsplannen voor het gebied.

⁵ www.dinoloket.nl

⁶ rce.webgispublisher.nl

⁷ archis.cultureelerfgoed.nl

⁸ Heeringen *et al.* 2017

⁹ Heeringen *et al.* 2017

Daarnaast heeft de gemeente ook een archeologische verwachtingskaart opgesteld. Volgens deze verwachtingskaart ligt er in het plangebied een AMK-terrein (11919) met een hoge verwachting voor resten uit de periode Late Middeleeuwen (1050 – 1500) tot en met de Nieuwe tijd (1500-1950) (Afbeelding 3).



Afbeelding 2: Het plangebied (okerkleurige vlakken) aangegeven op de archeologische beleidskaart van de gemeente De Ronde Venen.



Afbeelding 3: Het plangebied met daarnaast het AMK-terrein (11919).

2.3.2 Archeologische Monumenten

De Archeologische Monumentenkaart (AMK) bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. In het plangebied is een AMK-terrein geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen verdere AMK-terreinen geregistreerd (zie tabel 2.2 en bijlage 2).

Tabel 2-2 Archeologische monumenten in het onderzoeksgebied.

Monumentnummer	Complex	Datering/periode	Waarde
11919	Borg/stins/versterkt huis en nederzetting, onbepaald	LME-NT	Terrein van hoge archeologische waarde

Het betreft de dorpskern van Vinkeveen. Het is een terrein met sporen van bewoning. Het gaat om een langgerekte ontginningskern (cope-ontginning). Deze dorpen liggen in een kom in het veenweidegebied.¹⁰ Drie complextypes staan aangegeven, waarvan er twee 'nederzetting, onbepaald' zijn. De derde is borg/stins/versterkt huis. Allen dateren ze uit de Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd. De westelijke delen van het plangebied liggen in dit AMK-terrein.

2.3.3 Archeologische vondstlocaties

In Archis 3 staan binnen het plangebied geen archeologische vondstlocaties geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied liggen drie archeologische vondstlocaties (zie tabel 2.3).

Tabel 2-3 Vondstlocaties in het onderzoeksgebied

Zaakidentificatie	Complex	Aard/verwerving	Datering
2369375100	Akker / tuin	Booronderzoek	Nieuwe tijd
2683930100	Geen complex	Booronderzoek	-
4015764100	Toemaakdek	Booronderzoek	Nieuwe tijd

ZaakID 2369375100:

Fragmenten aardewerk en metaalslak zijn aangetroffen bij het booronderzoek, allen te dateren tot de Nieuwe tijd. Bij het veldonderzoek is in de ondergrond van het plangebied op een diepte tussen 80 en 170 cm -mv natuurlijk veen aanwezig. Daarboven wordt in het westelijk deel van het plangebied een toemaakdek waargenomen.

ZaakID 2683930100:

Op het grasveld ten noorden van de paardenstal is een intacte veenbodem aangetroffen. Ten behoeve van de bouw van de paardenstal is grond opgebracht. Daar omheen is voornamelijk puin en zand aangebracht om verzakking van de bodem te voorkomen. Er zijn geen indicatoren en/of lagen aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

ZaakID 4015764100:

Tijdens het verkennend/karterend booronderzoek is een toemaakdek uit de 17e eeuw-21e eeuw aangetroffen. Het toemaakdek is 20 tot 70 cm dik en het dikst aan de zuidzijde van het noordelijke perceel. In de laag is aardewerk en puin uit alle periodes vanaf de late 17e eeuw aangetroffen.

2.3.4 Archeologische onderzoeksmeldingen

In Archis 3 staan binnen het plangebied geen archeologische onderzoeksmeldingen geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied liggen zes archeologische onderzoeksmeldingen (zie tabel 2.4).

¹⁰ archis.cultureelerfgoed.nl

Tabel 2-4 onderzoeksmeldingen in het onderzoeksgebied

Zaakidentificatie	Type onderzoek	Locatie/toponiem	Publicatie/rapport
2369375100	Booronderzoek	Herenweg 19, Vinkeveen	Nales, T., 2012. Vinkeveen, Herenweg 19, Gemeente De Ronde Venen (Utrecht): Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO; verkennende fase). Transect-rapport 100
2474675100	Bureauonderzoek	Demmerik, Vinkeveen	Schutte, A.H., 2015. Archeologisch bureauonderzoek Natuurplan Demmerik te Demmerik in de gemeente De Ronde Venen & Stichtse Vecht. Ecoconsultancy-rapport 15033203
2683930100	Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karende fase	Demmerik 31, Vinkeveen	Koeman, S.M., 2016. Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase: Demmerik 31 te Vinkeveen. Archeodienst Rapport 711
3984304100	Bureauonderzoek	Herenweg 62, Vinkeveen	De Jonge, N., Bureau voor Archeologie Rapport 258. Herenweg 62, Vinkeveen, gemeente De Ronde Venen: een bureauonderzoek. Bureau voor Archeologie rapport 258.
4015764100	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende en karterende fase.	Herenweg 52, Vinkeveen	Verboom-Jansen, M. en J. Rap, 2016. Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, IVO Verkennende en Karterende Fase. Vinkeveen, Herenweg 52, Gemeente De Ronde Venen (UT). Transect-rapport 1059.
4622332100	Bureauonderzoek	Vinkeveen plassengebied	Amsing, E., 2018. Bureauonderzoek archeologie en cultuurhistorie Vinkeveen Plassengebied. Arcadis Archeologische Rapporten 168

ZaakID 2369375100:

In opdracht van Vinken Vastgoed heeft Transect in juni 2012 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Herenweg 19 in Vinkeveen, gemeente Ronde Venen. De aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag voor een omgevingsvergunning ten behoeve van de sloop van de aanwezige opstallen en de nieuwbouw van drie woningen in het plangebied.

Naar aanleiding van het vooronderzoek zijn de volgende conclusies te trekken: 1) de verwachting op archeologische resten uit Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd wordt door het booronderzoek ondersteund. 2) Bij het veldonderzoek is gebleken dat in de ondergrond van het plangebied op een diepte tussen 90 en 170 cm -mv natuurlijk veen aanwezig is. In het westelijke deel van het plangebied is een toemaakdek waargenomen. In het oostelijke deel zijn mogelijk restanten van de opgeworpen ontginningskade (de Demmerikse kade) aangetroffen.

In het veen is namelijk een bijmenging van zand waargenomen die van nature er niet voor kan komen. Het opgebrachte veendek varieert in dikte van 30 tot 90 cm en wordt minimaal op een diepte van 50 cm -mv aangetroffen. In het oostelijke deel van het terrein zijn daardoor archeologische resten vanaf de Late Middeleeuwen te verwachten. 3) Tijdens het veldonderzoek zijn aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van funderingsresten in de ondergrond van het plangebied. Op een diepte van 50 cm -mv is een mogelijke fundering aangetroffen daterend tot de 18e tot 19e eeuw. 4) Op basis van het veldonderzoek is tenslotte vastgesteld, dat de bodem in het plangebied slechts beperkt aangetast is door (sub)recente bodemingrepen.

Geadviseerd wordt om sloop- en graafwerkzaamheden in het plangebied te beperken tot een diepte van 30 cm –mv. Mocht in het kader van de vergunningverlening blijken dat deze diepte wordt overschreden en technische inpassing niet mogelijk is, dan verdient het de aanbeveling aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren.

ZaakID 2474675100:

Ecoconsultancy heeft in opdracht van Rho adviseurs voor Leefruimte in maart 2015 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in verband met de herinrichting van het plangebied. Het plangebied betreft het Natuurplan Demmerik te Demmerik in de gemeenten De Ronde Venen & Stichtse Vecht. Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied in het Paleolithicum en Mesolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars. Vanaf het Laat Mesolithicum maakt het plangebied deel uit van een groot veengebied dat er voor zorgt dat er geen menselijke activiteiten in het plangebied verwacht worden totdat dit veengebied wordt ontgonnen in de Late Middeleeuwen. Deze ontginningen vinden plaats vanuit twee ontginningsassen, één ten westen van het plangebied de Demmerik, en één ten oosten, de Demmeriksekaden. Aan deze ontginningsassen concentreert zich de bewoning. Binnen het plangebied zijn geen aanwijzingen dat buiten deze ontginningsassen bewoning heeft plaats ge vonden. Het grootste deel van het plangebied is ontgonnen voor agrarisch gebruik en zal zodanig in gebruik zijn gebleven. Door de landschappelijke ontwikkeling is de verwachting voor archeologische waarden uit de perioden Neolithicum tot de Volle Middeleeuwen laag. De verwachting voor de periode Middeleeuwen en Nieuwe tijd is middelhoog doordat er sporen van ontginningswerkzaamheden en agrarisch gebruik te verwachten zijn. Feitelijke bewoning wordt, met uitzondering in het noordoostelijk deel van het plangebied aan de huidige Demmeriksekade, niet verwacht binnen het plangebied.

Feitelijke bewoning uit de perioden Middeleeuwen en Nieuwe tijd wordt alleen verwacht aan de huidige Demmeriksekade. Hier worden watergangen gebaggerd en een natuurvriendelijke oever en uittreeplaatsen gerealiseerd. Eventuele aanwezige archeologische waarden zullen bij deze werkzaamheden nauwelijks beschadigd raken. Uitgaande van bovenstaande gegevens adviseert Econsultancy om voor het plangebied geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren maar het gebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Het is, als achtervang, misschien wel raadzaam om bij de werkzaamheden aan de Demmeriksekade amateurarcheologen te laten meekijken voor het geval dat er toch archeologische waarden geraakt worden.

ZaakID 2683930100:

In opdracht van BRO heeft Archeodienst BV een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase (IVO-O(verig); booronderzoek) uitgevoerd in het plangebied aan de Demmerik 31 te Vinkeveen (gemeente De Ronde Venen). De aanleiding voor het onderzoek is de nieuwbouw van een woning.

Gezien de grote diepteligging van het pleistocene oppervlak op ca. 9 – 11 m -mv ter plaatse van dit plangebied is de gaafheid van het pleistocene landschap periode onbekend en daarmee geldt er ook voor vuursteenvindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum een onbekende verwachting.

Vanwege de ligging in een veenmoeras is er voor de periode Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen een lage verwachting op archeologische resten.

Vanaf de Late Middeleeuwen (ca. 1000 n. Chr.) begon de ontginning van het veengebied omdat er vanwege de groeiende bevolking steeds meer behoefte was aan akkerland. Het plangebied ligt langs een ontginningsas (huidige Donkereind – Demmerik – Herenweg) dat tevens het eerst boerderijlint in het gebied betrof. Langs deze ontginningsas hebben in de Late-Middeleeuwen boerderijen gelegen. Tot op heden zijn hier bij archeologisch onderzoek langs de Demmerik nog geen aanwijzingen gevonden. Wel zijn resten teruggevonden van jongere boerderijen uit de 17e – 18e eeuw. Deze boerderijlocaties komen vermoedelijk grotendeels overeen met de bebouwing zoals die op historisch kaartmateriaal uit het begin van de 19e eeuw is aangegeven. Het plangebied ligt op het kaartmateriaal uit deze periode precies tussen twee boerderijlocaties in. Op basis van deze gegevens wordt aan het plangebied een middelhoge verwachting toegekend voor vindplaatsen uit de Late-Middeleeuwen – Nieuwe tijd A (ca. 1650 n. Chr.) en een lage verwachting voor een vindplaats uit de Nieuwe tijd B – C (1650 tot heden).

Er zijn geen indicatoren en/of lagen aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. De middelhoge verwachting in het bureauonderzoek voor een vindplaats uit de Late-Middeleeuwen – Nieuwe tijd A is op basis hiervan naar laag bijgesteld. De resultaten van het onderzoek geven geen aanleiding om de lage verwachting voor de overige perioden bij te stellen. Op basis van de resultaten van het onderzoek is geen vervolgonderzoek aanbevolen. De gemeente stemt in met de conclusies en het advies van het onderzoek.

ZaakID 3984304100:

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor de sloop van een bestaande woning en vervolgens nieuwbouw aan de Herenweg 62 te Vinkeveen. Uit het bureauonderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) drie archeologische niveaus aanwezig zijn. Het betreffen de top van de Formatie van Bostel (dekzand, Paleolithicum – Mesolithicum, jager – verzamelaars), de top van het Laagpakket van Wormer (kwelders en kreken, Neolithicum, boerennederzetting) en de top van de Formatie van Nieuwkoop (veen). De diepste twee niveaus liggen op meer dan 2,5 m -mv (kwelders en kreken) en ca. 8,2 m -mv (dekzand). Het middeleeuwse niveau is aanwezig onder de bouwvoor/toemaakdek vanaf circa 50 cm onder maaiveld. Het plangebied ligt op achter een boerderijplaats uit begin 19e eeuw, die mogelijk uit de ontginningsperiode van Vinkeveen (Late Middeleeuwen) stamt. In het plangebied worden geen funderingsresten verwacht. Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

ZaakID 4015764100:

In opdracht van mevrouw Omtzigt uit Vinkeveen heeft Transect in september 2016 een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd in een plangebied aan de Herenweg 52 te Vinkeveen (gemeente De Ronde Venen).

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied in een veengebied ligt dat vanaf de Late Middeleeuwen is ontgonnen. Het plangebied ligt in de historische kern van Vinkeveen (AMK terrein van hoge waarde). Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Deze verwachting heeft betrekking op de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd. Op de kaart uit 1832 is op het zuidelijke perceel een erf met bebouwing aanwezig, er is echter geen bebouwing aanwezig ter plaatse van de huidige Herenweg 52 (waar de sloop en nieuwbouw plaatsvindt). De huidige bebouwing stamt uit 1870. Het noordelijke perceel is onbebouwd in 1832. Bebouwing uit 1832 is vaak indicatief voor middeleeuwse bebouwing, dus waarschijnlijk dat deze binnen het noordelijke deelgebied niet aanwezig is. Mogelijk is er sprake van een toemaakdek in het westen van het plangebied.

Tijdens het verkennend/karterend booronderzoek is een toemaakdek uit de 17e eeuw-21e eeuw aangetroffen. Het toemaakdek is 20 tot 70 cm dik en het dikst aan de zuidzijde van het noordelijke perceel. In de laag is aardewerk en puin uit alle periodes vanaf de late 17e eeuw aangetroffen. Er zijn geen cultuurlagen of ophooglagen uit de Middeleeuwen waargenomen. Er is dus geen vindplaats uit de Middeleeuwen aangetroffen. De verwachting voor het afgeboorde perceel kan dan ook worden bijgesteld naar laag.

Ter plaatse van het zuidelijke perceel, de Herenweg 52, staat geen bebouwing op historische kaarten ter plaatse van de huidige woning. Ook is de bodem waarschijnlijk al verstoord door de huidige bebouwing. Omdat de nieuwe woning precies op dezelfde plaats komt als de bestaande bebouwing, is de kans dat bij het vervangen van de huidige woning archeologische resten worden geschaad klein. Daarom is geadviseerd om ter plaatse van het zuidelijke perceel geen vervolgonderzoek uit te voeren. Voor het noordelijke perceel is de archeologische verwachting bijgesteld naar laag en er wordt dan ook geen vervolgonderzoek aanbevolen.

ZaakID 4622332100:

In opdracht van gemeente De Ronde Venen heeft Arcadis een bureauonderzoek archeologie en cultuurhistorie uitgevoerd voor het plangebied Vinkeveen Plassengebied. Aanleiding van het onderzoek is de herziening van de huidige beheersverordening 'Buitengebied'.

Het plangebied heeft overwegend geen archeologische verwachting: als gevolg van de vervening en zandwinning in de 20e eeuw, worden geen archeologische sporen of vondsten verwacht in de niet drooggemaakte verveningsplassen, de Vinkeveense Plassen. De legakkers hebben een lage archeologische verwachting. Het bewoningslint (tevens ontginningsas) van Vinkeveen is een AMK-terrein van hoge archeologische waarde. Hier worden resten van bewoning uit de periode Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd verwacht, direct onder het maaiveld. Het AMK-terrein en de locatie van de historische erven liggen echter net buiten het plangebied.

Een hoge archeologische verwachting is toegekend aan de verdedigingswerken en de grachten van de forten behorende tot de Stelling van Amsterdam.

Het dekzand (Formatie van Boxtel) heeft een onbekende archeologische verwachting, omdat het reliëf niet bekend is. De top van het dekzand bevindt zich op ca. 6 m -Mv. In de top van het dekzand kunnen resten van jagers-verzamelaars uit de periode Paleolithicum en Mesolithicum worden verwacht.

Een middelhoge archeologische verwachting is toegekend aan de natuurlijke waterlopen, een hoge archeologische verwachting aan de oeverwallen van deze rivieren.

Geadviseerd is een aantal randvoorwaarden op te nemen in het bestemmingsplan voor cultuurhistorie en archeologie.

2.3.5 Samenvatting archeologische waarden

Het plangebied bevindt zich aan de ontginningskern van Vinkeveen. Deze gehele ontginningskern staat geregistreerd als een AMK-terrein (11919). Vanwege de ligging aan deze ontginningskern is er een hoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.

De vondstlocaties en onderzoeken langs deze ontginningskern laten ook zien dat er een verwachting is op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Archeologische resten worden vaak aangetroffen op een diepte van 0,5 m -mv. Daarnaast is er bij verschillende booronderzoeken een toemaakdek aangetroffen in de bodem. Bij een enkel onderzoek is er, over een groot gebied, natuurlijk veen aangetroffen op een diepte tussen 90 en 170 cm -mv.

Vanwege de diepte van het dekzand (Laagpakket van Wierden) is er een kleine kans op een verwachting van archeologische resten uit het Paleolithicum en Mesolithicum.

2.4 **Historische situatie**

Voor het beschrijven van de historische situatie is gebruik gemaakt van historische kaarten en de resultaten uit eerder uitgevoerde archeologische onderzoeken.

De Ronde Venen werd vanaf de late 11e eeuw radiaal ontgonnen vanaf veenriviertjes als de Kromme Mijdrecht naar het hoger en centraal gelegen veenkussen. Tegen wateroverlast werden rondom de ontginningen en langs de zuwes, die als afscheiding tussen het ontgonnen land naar het midden van het veenkussen waren aangelegd, in de loop der tijd kaden aangelegd. Zo ontstonden de lintnederzettingen Mijdrecht, Demmerik, Vinkeveen, Wilnis en Waverveen. De kerken van deze nederzettingen werden gebouwd op de kruising met de zuwes.

Het plangebied ligt ten noordoosten van Demmerik. Het gebied Demmerick wordt voor het eerste genoemd in 1138. Dat was de periode dat de ontginning van de veengebieden in volle gang was. Met man en macht werd gewerkt aan het graven van kanalen om het water uit het kletsnatte veengebied te laten weglopen. Langzaam ontstond het kleine buurtschap Vinkeveen.

Typerend voor het plangebied is de verkaveling. Vanaf de middeleeuwen werd het lint van Vinkeveen langs onder andere de Herenweg ontgonnen via het cope systeem waarbij de landheer (de vercoper) stukken wildernis uitgaf aan kolonisten (copers) die daarvoor een contract (cope) moesten aangaan. Het stuk land wat zo in eigendom verkregen werd moest ontgonnen worden. Dit gebeurde in vaste formaten, welke nu nog altijd langs de Herenweg te zien zijn.

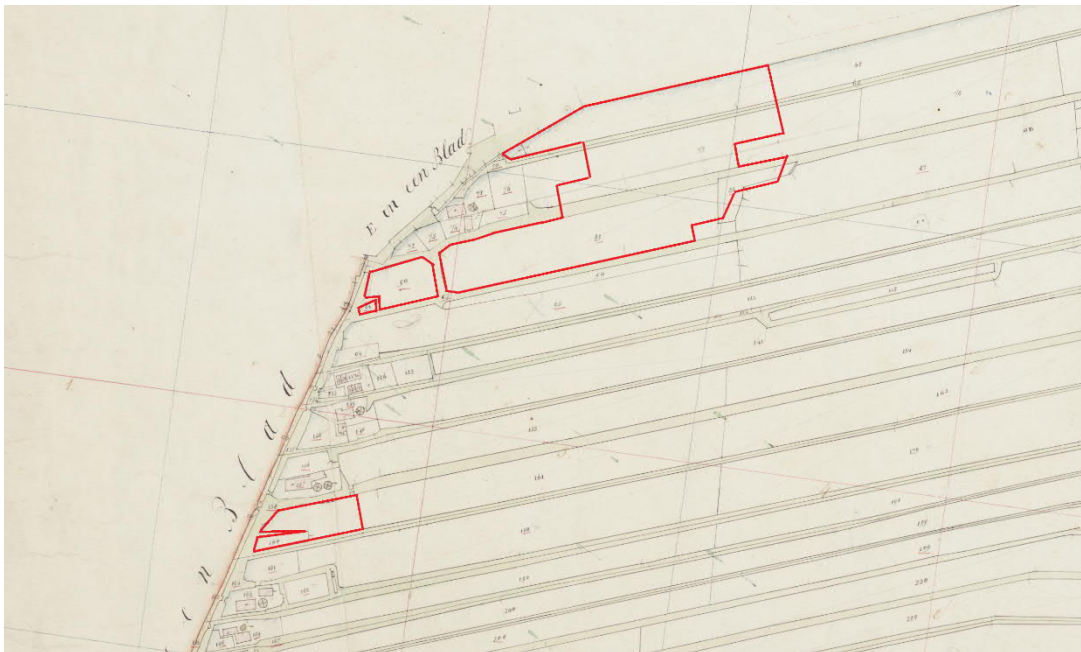
Door het ontwateren van het veen, verloor de bodem veel volume. Bodemdaling was het gevolg. Wat ooit op zeven meter boven NAP lag, ligt nu ruim twee meter onder NAP. Het diepste puntje van de Vinkeveense polder ligt zelfs op 6,70 meter -NAP: het op één na diepste punt van Nederland.

2.4.1 Cultuurhistorische Waarden

De Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Utrecht geeft inzicht in de archeologische, historisch-stedenbouwkundige en de historisch-geografische waarden van de regio.¹¹ Volgens de CHW ligt het plangebied in een agrarisch cultuurlandschap van Demmerik dat dateert tot 1800-1900. Demmerik maakt deel uit van het zuidelijke deeltracé van de oostelijke binnenring van de Ronde Venen. Deze binnenring bestaat uit middeleeuwse ontginningsassen, van waaruit het omringende gebied is ontgonnen. Bij de later vervening is een aanzienlijk deel van het gebied langs de oostelijke binnenring, waaronder Demmerik, echter niet verveend.

2.4.2 Oude kaarten

Op de Kadastrale Minuut uit 1811-1832, sectie B blad 2, staat geen bebouwing aangegeven (Afbeelding 4).¹² Het gedeelte van het onderzoeksgebied linksonder staat aangegeven als eigendom van A.H. van den Berg. A.H. van den Berg is van beroep houtvester en woont in Amsterdam. Het gebied staat aangegeven als tuin en weiland. Het gebied bovenin was grotendeels eigendom van de weduwe en erven van Adrianus Verdam, woonachtig in Mijdrecht. Daarnaast was Cornelis de Vink uit Baambrugge ook eigenaar van een gedeelte van het perceel. Inmiddels is deze oude percelering gewijzigd.



Afbeelding 4: Uitsnede van de Kadastrale Minuut uit 1811-1832, sectie B blad 2.

Tussen 1850 en 1864 werd de Topografische Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) uitgebracht. Deze kaart is iets minder nauwkeurig dan de Kadastrale Minuut 1811 – 1832, maar laat zien dat de situatie in het onderzoeksgebied gedurende de eerste helft van de 19e eeuw weinig veranderd was (Afbeelding 5). De percelen van het onderzoeksgebied lijken nog altijd onbebouwd te zijn.

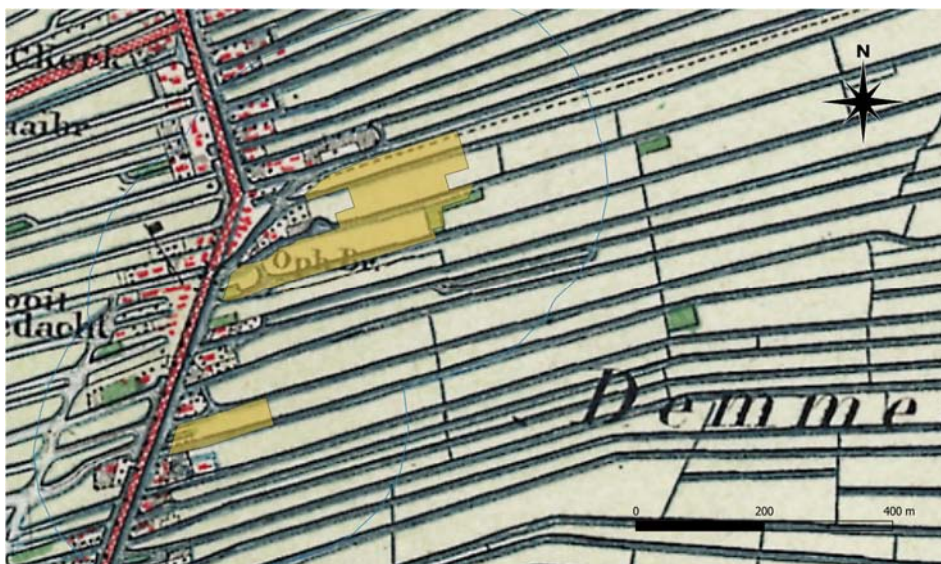
¹¹ utrecht.maps.arcgis.com

¹² beeldbank.cultureelerfgoed.nl



Afbeelding 5: Uitsnede van de Topografisch Militaire Kaart van 1850.¹³

Ongeveer een halve eeuw later, rond de overgang van de 19e naar de 20e eeuw, werd de Chromotopografische Kaart des Rijks, oftewel de Bonnebladen, opgetekend. Hierop is nog steeds geen bebouwing zichtbaar in het plangebied (Afbeelding 6). Alleen in het meest zuidwestelijke en oostelijke deel van het plangebied lijkt iets van een groen gebied te zijn aangelegd.

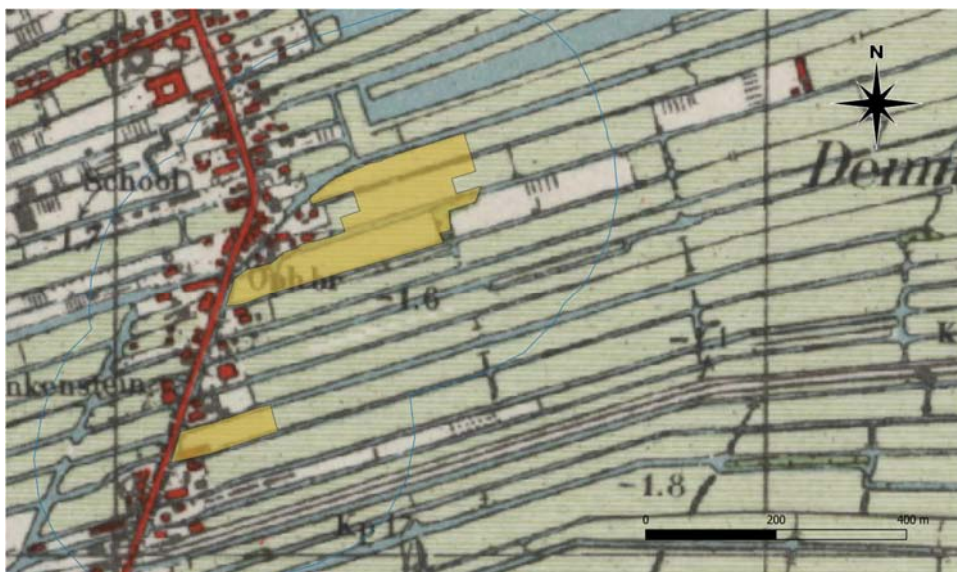


Afbeelding 6: Uitsnede van de topografische kaart van 1900.¹⁴

De topografische kaart uit 1950 laat voor het eerst bebouwing in het plangebied zien in het meest zuidwestelijke deel van het plangebied (Afbeelding 7).

¹³ www.topotijdreis.nl

¹⁴ www.topotijdreis.nl



Afbeelding 7: Uitsnede van de topografische kaart van 1950.¹⁵

2.4.3 Militair-historische gegevens

De Indicatieve Kaart Militair Erfgoed toont geen te verwachten militair-historische of archeologische waarden in het onderzoeksgebied.¹⁶

2.5 Ondergrondse bouwhistorische waarden en mogelijke verstoringen

Het overgrote deel van de geplande werkzaamheden bevindt zich op percelen die voor zover bekend nooit bebouwd zijn geweest. Hier worden dan ook geen ondergrondse bouwhistorische waarden verwacht.

Het westelijke deel van het plangebied ligt binnen een AMK-terrein, de ontginningskern van Vinkeveen. Het is dus mogelijk dat zich hier ondergrondse bouwhistorische waarden bevinden. Op de Kadastrale Minuut uit 1811-1832 is er geen bebouwing zichtbaar in het plangebied dus eventuele bouwhistorische waarden zouden uit een eerdere periode moeten stammen. In het noorden van het plangebied staan tot op heden oude ingestorte kassen.

Het raadplegen van de Verstoringsbronnenkaart van de RCE heeft geen relevante verstoringsbronnen opgeleverd.¹⁷ Het Bodemloket laat zien dat er in het meest westelijke puntje van het 'feestterrein' van Demmerik een sanering heeft plaatsgevonden in 1995.¹⁸ Naast het vrijgeven van het terrein is er geen informatie beschikbaar. In het plangebied is er in 2008 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd naar de Achter Herenweg 30A te Vinkeveen.¹⁹ Hieruit blijkt dat er lichte, matige en/of sterke verhogingen aan zware metalen en PAK zijn gevonden. De dikte van de aangetroffen laag varieert van 0,2 tot 0,6 m.

De hoogte van de gemeten waarden met name die van lood in de bovengrond als gevolg van toemaakdek impliceren potentiële risico's. Bij een herinrichting van de locatie dient daar dan ook rekening mee te worden gehouden.

De Clic-gegevens zijn nog niet bekend ten tijde van het schrijven van dit onderzoek.

¹⁵ www.topotijdreis.nl

¹⁶ www.ikme.nl

¹⁷ Geraadpleegd via <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Verstoringsbronnenkaart>

¹⁸ www.bodemloket.nl/kaart

¹⁹ Grondslag, rapportnummer 13164

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Het plangebied bevindt zich in een ontgonnen veengebied. Dit veenpakket behorend tot de Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket, is ter hoogte van het plangebied 6-7 meter dik. Voor aanleggen van deze 'omleiding' van de watergang wordt de bodem niet zo diep verstoord. De Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden zal niet worden geraakt.

De paleogeografische kaart van het Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed laat zien dat het plangebied een gunstige ligging had in het Paleolithicum en Mesolithicum. Er is een mogelijkheid dat er archeologische resten uit deze periodes zich bevinden in de top van dekzand onder het Hollandveen Laagpakket. Gezien de diepte van de voorgenomen ingrepen is er een kleine kans dat er archeologische resten uit het Paleolithicum en Mesolithicum verstoord worden. Vanaf het Laat Mesolithicum maakt het plangebied deel uit van een groot veengebied dat er voor zorgt dat er geen archeologische sporen/resten van bewoning verwacht worden totdat dit veengebied wordt ontgonnen in de Late Middeleeuwen. De verwachting op archeologische resten uit de periode Neolithicum tot de Volle Middeleeuwen is dan ook laag.

De ontginningen van het veen vinden plaats vanuit twee ontginningsassen, aan de oostelijke en westelijke kant van de straat Demmerik. De bewoning concentreert zich dan ook bij deze ontginningsassen. Het westelijke deel van het plangebied ligt langs deze oostelijke ontginningsas. Deze ontginningsas is geregistreerd als een AMK-terrein (nummer 11919). Langs deze as kunnen mogelijk bewoningssporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden aangetroffen. Het historisch kaartmateriaal en de Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 laten zien dat er pas bebouwing voorkomt in het plangebied rond het midden van de 20ste eeuw. Deze bebouwing bestaat uit schuurtjes en kassen.

Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek geldt voor het plangebied een verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw). Archeologische waarden die daarbij in het plangebied te verwachten zijn bestaan uit sporen van bewoning, ontginningswerkzaamheden en agrarisch gebruik. Resten gerelateerd aan bewoning kunnen bestaan uit huisplaatsen; ophogingslagen; paalkuilen; stenen of houten funderingen of muurwerk; afval- of waterkuilen; of vondstmateriaal bestaande uit metaal, glas, (natuur)steen, keramiek, of organisch materiaal zoals leer, dierlijk bot, hoorn, of hout.

Alle archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw) worden dicht onder het maaiveld verwacht. Uit andere onderzoeken is gebleken dat mogelijk archeologische resten in de vorm van oude funderingen of muurresten zich voordoen op een diepte van 0,5 m -mv. De verwachte grondsporen kunnen bestaan uit lineaire sporen van onbekende lengte of kunnen een doorsnede hebben tot enkele tientallen meters. Anorganisch materiaal zal naar verwachting goed geconserveerd zijn. Afhankelijk van de hoogte van de grondwaterstand en andere conserverende eigenschappen van de bodem kan organisch materiaal mogelijk ook in goede staat worden aangetroffen.

Eigenschappen vindplaatsen	Verwachting
Datering	Late Middeleeuwen en Vroegmoderne Tijd
Complextypes	Ontginningsresten en verkavelingsgreppels. Nederzettingen (huisplaatsen).
Omvang	Enkele tientallen meters in doorsnede; lineaire structuren van onbekende lengte.
Diepteligging	Direct vanaf het maaiveld. Funderingsresten worden mogelijk verwacht vanaf 0,5 m -mv.
Gaafheid en conservering	De top van het veenpakket is mogelijk door ontginningswerkzaamheden in het recente verleden verstoord geraakt; dieper ingegraven sporen kunnen intact zijn. Anorganisch vondstmateriaal is redelijk tot goed geconserveerd; organisch vondstmateriaal en grondsporen kunnen door de zuurgraad van de zandbodem en de lage grondwaterstand in slechte staat zijn.
Locatie	Ontgonnen veenvlakte Vinkeveen.
Uiterlijke kenmerken	Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd: keramiek, metaal, bewerkte natuursteen.
Mogelijke verstoringen	Graven huidige watergang en aanleg beschoeiing

4 Conclusie en advies

4.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Met de bevindingen en resultaten uit het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen worden beantwoord.

- *Welke archeologische waarden zijn in het plangebied aanwezig of kunnen aanwezig zijn? Op welke diepte t.o.v. maaiveld kunnen deze worden verwacht en op welke wijze lopen deze verwachte waarden een risico op verstoring/vernietiging door de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden?*

In het westelijke deel van het plangebied ligt een AMK-terrein, de ontginningskern van Vinkeveen. Hierdoor is er een hoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd in het westelijke deel van het plangebied langs de Demmerik. Voor het resterende gedeelte van het plangebied is er een middelhoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. De Kadastrale Minuut laat zien dat er geen bewoning heeft stond rond het begin van de 19de eeuw. Alle archeologische waarden uit de Middeleeuwen of Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw) worden dicht onder het maaiveld verwacht. Uit andere onderzoeken is gebleken dat mogelijk archeologische resten in de vorm van oude funderingen of muurresten zich voordoen op een diepte van 0,5 m -mv.

- *Is het plangebied voldoende onderzocht. Zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek wordt geadviseerd?*

Het plangebied is niet voldoende onderzocht. In het westelijke deel van het plangebied ligt een AMK-terrein, de ontginningskern van Vinkeveen. Daardoor is er een hoge verwachting op archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw). De rest van het terrein heeft een middelhoge archeologische verwachting op de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (18^e- 20^e eeuw). Daarom dient er een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd te worden om de intactheid van de bodemopbouw tot de maximaal te verstoren diepte vast te stellen en eventuele archeologische waarden binnen het AMK-terrein op te sporen.

4.2 Conclusie

In opdracht van Maatschap voor Ruimtelijke Ordening heeft Sweco Nederland B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar de locatie De Heul te Vinkeveen gemeente De Ronde Venen. De aanleiding voor dit onderzoek is het aanleggen van een 'omleiding' van een watergang in Vinkeveen. Deze 'omleiding' zal 10-12 meter breed worden met deels natuurvriendelijke oevers en een aanlegsteiger (Afbeelding 1). Daarnaast worden er in het gebied 4 nieuwe woningen gerealiseerd.

Het plangebied bevindt zich in een veengebied met dekzand op 6-7 meter -mv. Dit dekzand zal niet worden geraakt door de geplande werkzaamheden. Vanaf het Laat Mesolithicum ontstond er in het plangebied een moerassig veengebied. Pas vanaf de Late Middeleeuwen werd dit gebied ontgonnen. Tot die tijd was het gebied niet aantrekkelijk voor menselijke bewoning en er worden dan ook geen archeologische resten van voor de Late Middeleeuwen verwacht. In het westelijke deel van het plangebied ligt een AMK-terrein, de ontginningskern van Vinkeveen. Hierdoor is er een hoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd in het westelijke deel van het plangebied langs de Demmerik. Voor het resterende gedeelte van het plangebied is er een middelhoge verwachting op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Op de Kadastrale Minuut 1811-1832 staat geen bebouwing aangegeven in het gebied van het plangebied. De verwachting op archeologische resten vanaf de 19^{de} eeuw laag is daarom dan ook laag.

4.3 Advies

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek adviseert Sweco Nederland in het plangebied een inventariserend veldonderzoek uit te voeren in de vorm van een verkennend booronderzoek. Geadviseerd wordt om 50 boringen te zetten in het plangebied tot een diepte van 1,5 m -mv. Doel van het verkennend booronderzoek is de bodemopbouw te beschrijven en de mate van gaafheid daarvan zodat er een goed beeld van eventuele verstoringen. Geadviseerd wordt ter plaatse van het AMK-terrein (11919) boringen in een dichter grid van 20x25m uit te voeren om eventueel aanwezige archeologische resten en/of zones te karteren. Aangezien het AMK-terrein de gehele ontginningskern van Vinkeveen omvat zijn er hoogstwaarschijnlijk gebieden waar in het verleden geen bewoning heeft plaatsgevonden. Gezien er op de Kadastrale Minuut 1811-1832 ook geen bebouwing staat aangegeven bestaat de mogelijkheid dat er in het plangebied geen resten van bewoning worden aangetroffen. Mocht een verkennend booronderzoek uitwijzen dat er in het gebied langs de ontginningskern een natuurlijke bodemopbouw aanwezig is, dan is de kans klein dat er in het verleden bewoning heeft plaatsgevonden.

De bevoegde overheid neemt op basis van dit rapport een (selectie)besluit. De mogelijkheid bestaat dat dit besluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuurlijst en gebruikte bronnen

4.4 Literatuur

Brandt, R.W., E. Drenth, M. Montforts, R.H.P. Proos, I.M. Roorda & R. Wiemer, 1992.
Archeologisch Basis register ARCHIS. Amersfoort, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Heeringen, R.M. van, Schrijvers, R., Visser, C.A. en W.J. Weerheijm, 2017. Herziening van de archeologische beleidskaart van de gemeente De Ronde Venen 2016. Vestigia rapport nummer V1385.

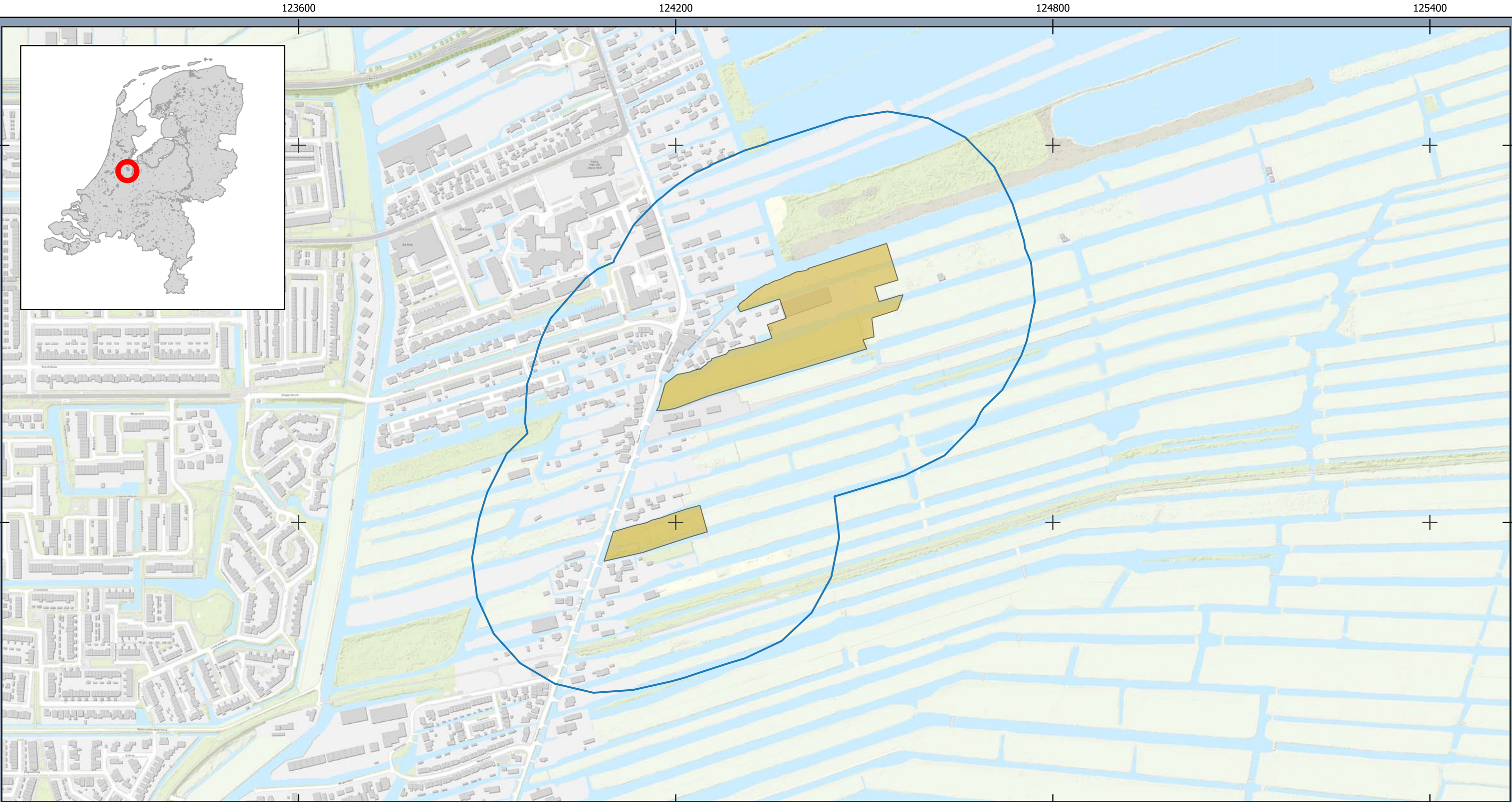
Keuning, M., 2008. Verkennend Bodemonderzoek Achter Herenweg 30a te Vinkeveen.
Grondslag rapportnummer 13164.

SIKB, 2018. BRL SIKB 4000 Beoordelingsrichtlijn Archeologie versie 4.1 (incl. Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie KNA). Gouda, SIKB.

4.5 Internet bronnen

archis.cultureelerfgoed.nl
beeldbank.cultureelerfgoed.nl
rce.webgispublisher.nl
utrecht.maps.arcgis.com
www.ahn.nl
www.bodemloket.nl
www.dinoloket.nl
www.ikme.nl
www.ruimtelijkeplann.nl
www.topotijdreis.nl

Bijlage 1. Locatie van het plangebied



Legenda

Project data

Plangebied

Onderzoeksgebied

Ligging locatie
De Heul Vinkeveen

Opdrachtgever: Maatschap voor Ruimtelijke Ordening
Projectnummer: 51008867

SWECO 

Datum: 04-03-2022
Schaal: 1:6000
Formaat: A3

090180270360 meters



© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

Q:\K\GRQ\BU500\Algemeen\GEO\ARCHEOLOGIE\Projecten 2022\51008867 BO De Heul Vinkeveen SWAR xxxx\9_GIS\3_standaard sjablonen\QGIS\Format QGIS, blad 1 van 1

Bijlage 2. Geomorfologische kaart

123600

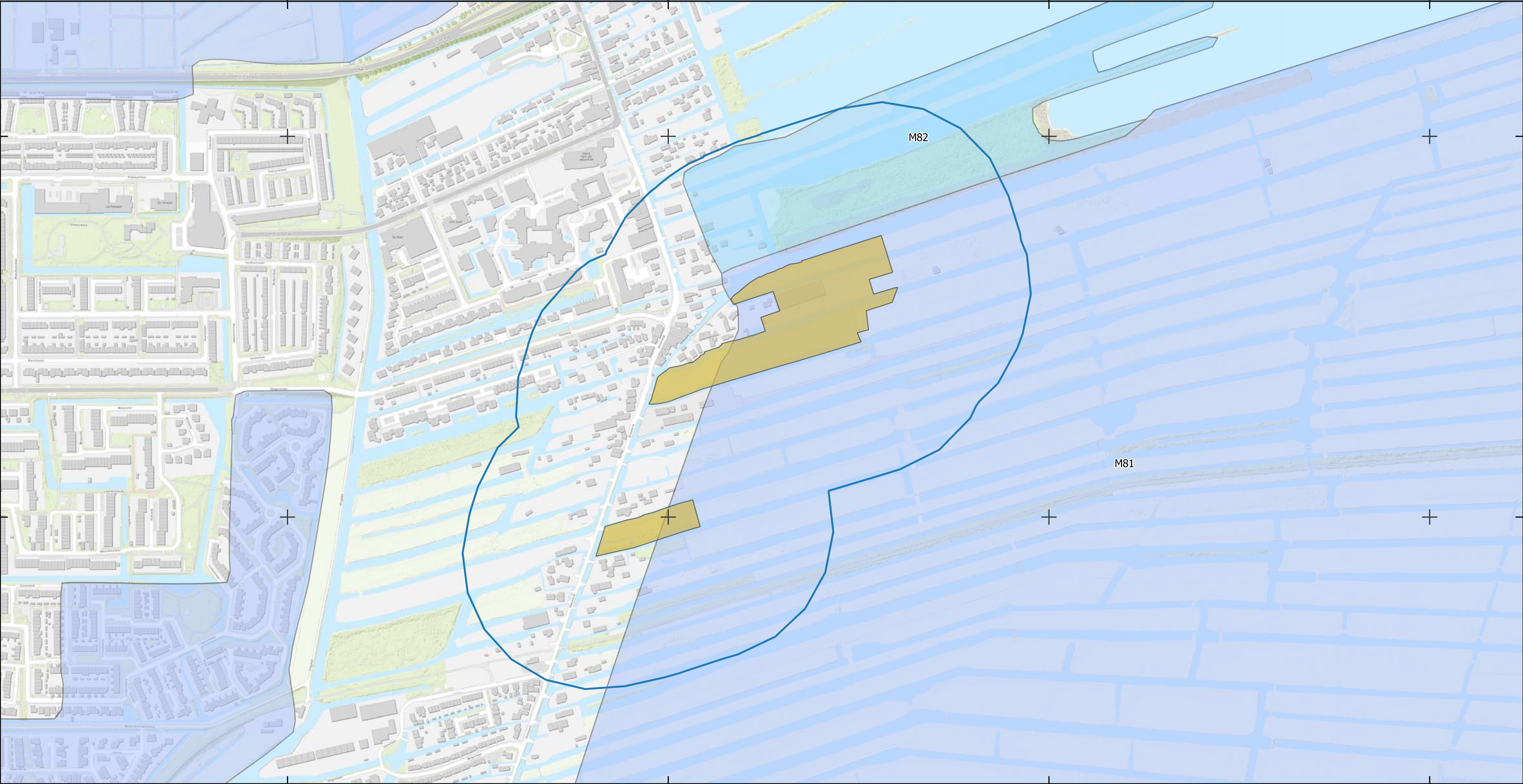
124200

124800

125400

469800

469200



Legenda

Project data

-  Plangebied
-  Onderzoeksgebied

Geomorfologische kaart

-  M81 - Ontgonnen veenvlakte
-  M82 - Ontgonnen veenvlakte met petgaten

Geomorfologische kaart
De Heul Vinkeveen

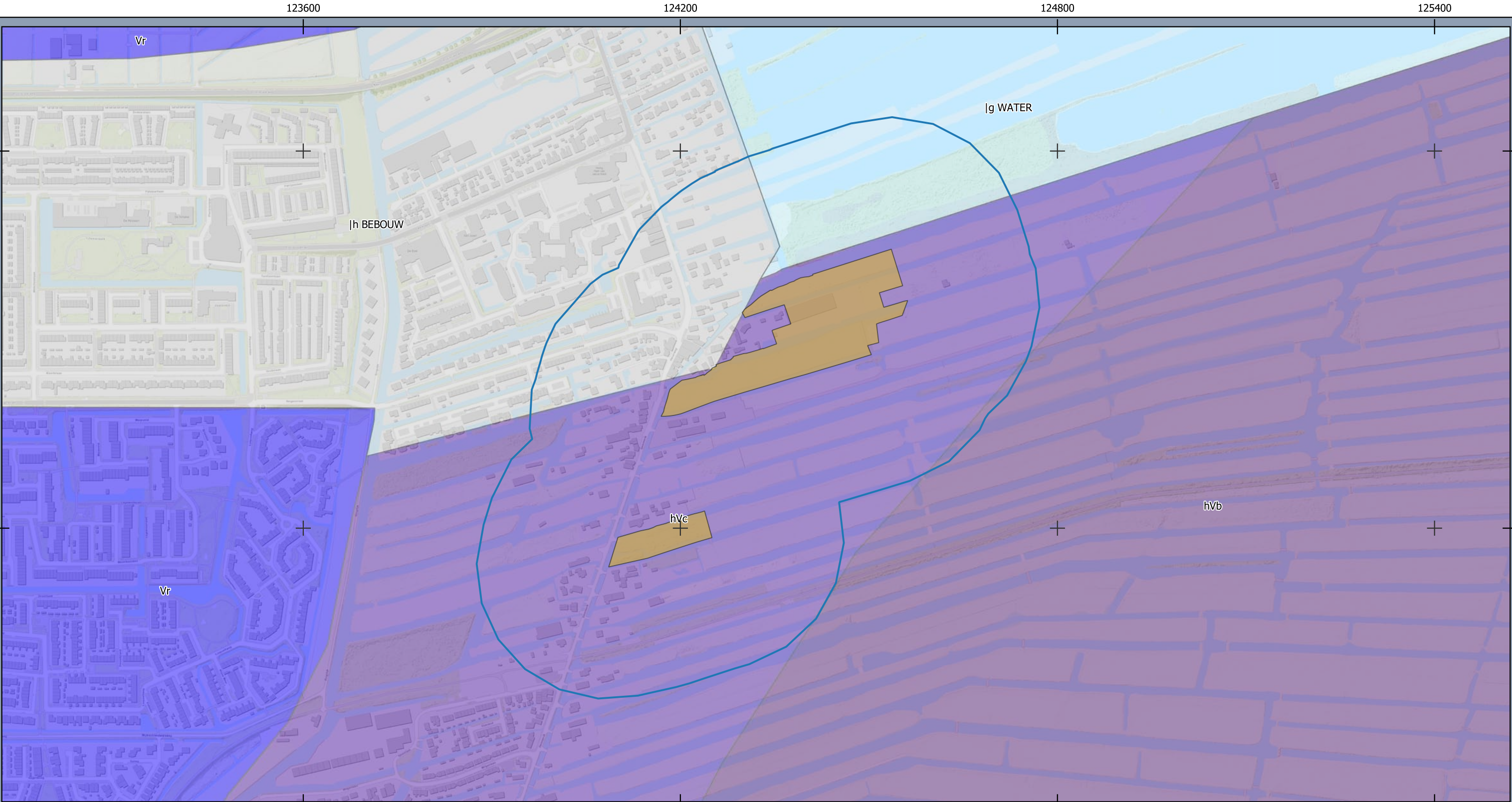
Opdrachtgever: Maatschap voor Ruimtelijke Ordening
Projectnummer: 51008867 

Datum: 04-03-2022
Schaal: 1:6000
Formaat: A3

0 90 180 270 360 meters



Bijlage 3. Bodemkaart



Legenda

Project data

Plangebied

Onderzoeksgebied

Bodemkaart

Water

Bebouwing

hVb - Koopveengronden

hVc - Koopveengronden

Vr - Vlierveengronden

Bodemkaart

De Heul Vinkeveen

Opdrachtgever: Maatschap voor Ruimtelijke Ordening

Projectnummer: 51008867

SWECO

Datum: 04-03-2022

Schaal: 1:6000

Formaat: A3

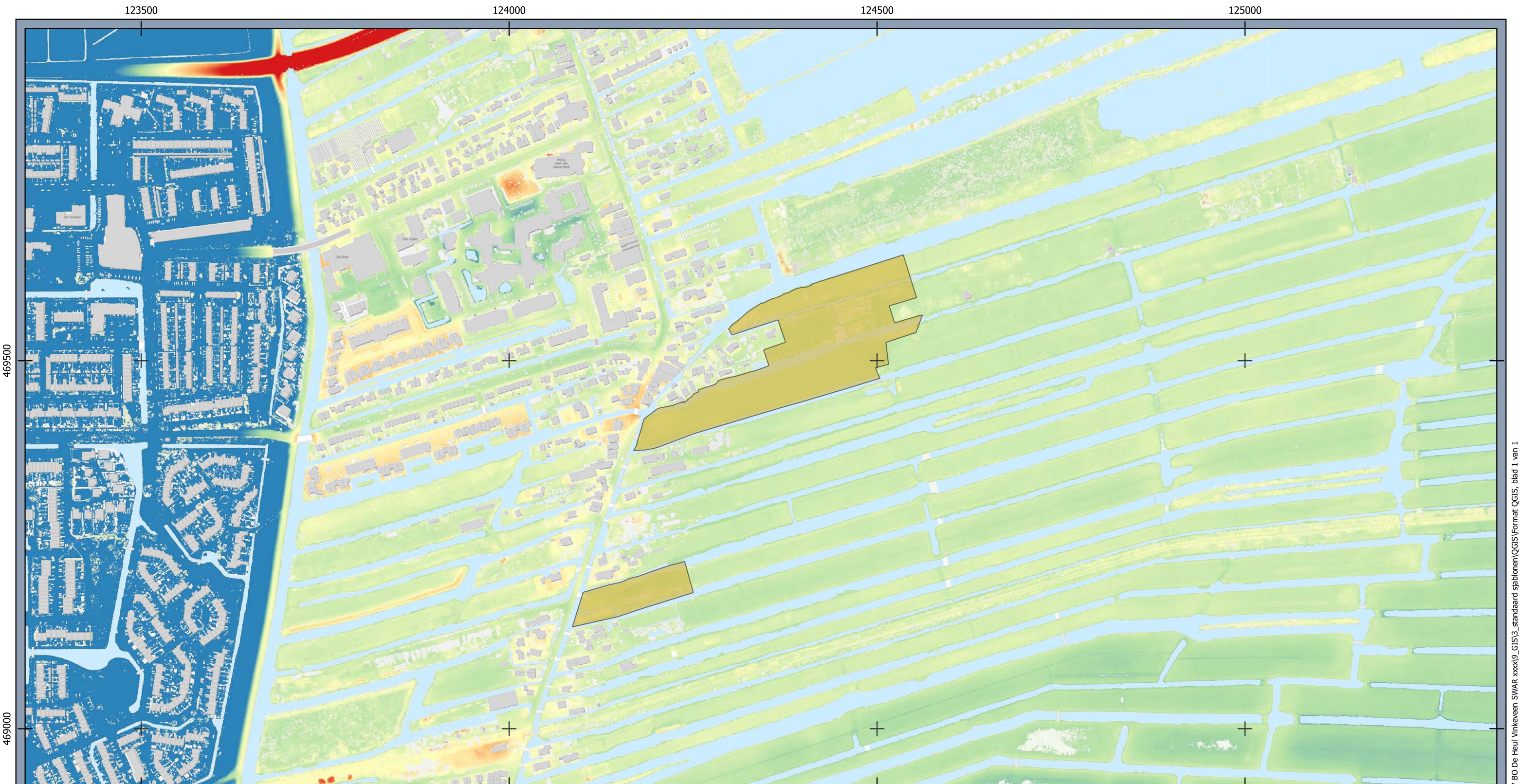
090180270360 meters

N

© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

Q:\K\GRQ\BU500\Algemeen\GEO\ARCHEOLOGIE\Projecten 2022\51008867 BO De Heul Vinkeveen SWAR xxxx\9_GIS\3_standard sjablonen\QGIS\Format QGIS, blad 1 van 1

Bijlage 4. Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN)



Legenda

- Plangebied
- AHN
- 3,0000
 - 2,2500
 - 1,5000
 - 0,7500
 - 0,0000

AHN
De Heul Vinkeveen

Opdrachtgever: Maatschap voor Ruimtelijke Ordening
Projectnummer: 51008867

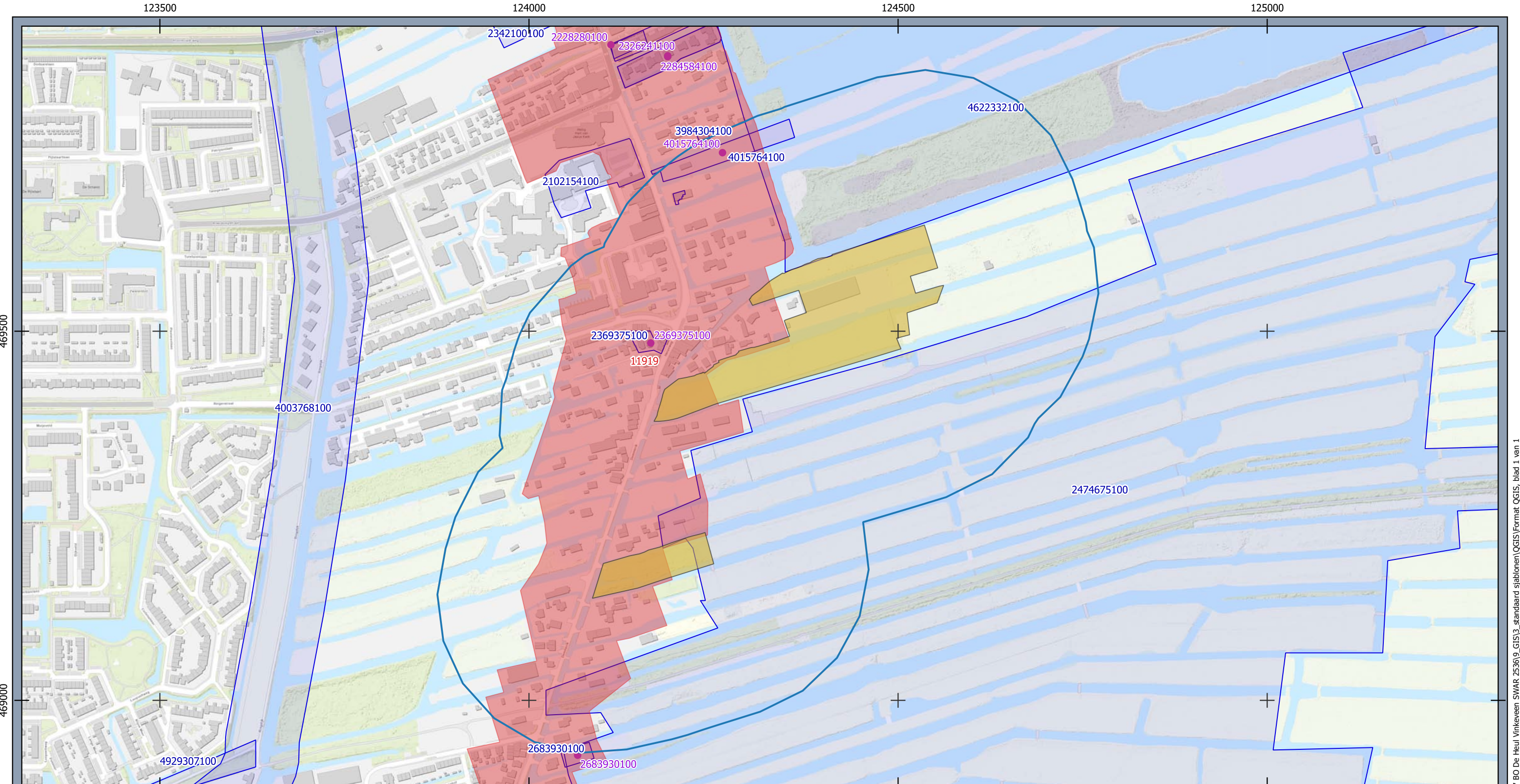


Datum: 07-03-2022
Schaal: 1:5000
Formaat: A3

0 70 140 210 280 meters



Bijlage 5. Bekende archeologische gegevens



Legenda

-  Onderzoeksgebied
-  Plangebied
- AMK terreinen
 -  Hoge archeologische waarde
- Archis 14-01-2021
 -  Vondstlocaties
 -  Onderzoeksmeldingen

Archeologie
De Heul Vinkeveen

Opdrachtgever: Maatschap voor Ruimtelijke Ordening
Projectnummer: 51008867



Datum: 07-03-2022
Schaal: 1:5000
Formaat: A3

0 70 140 210 280 meters

